

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 300.

Felolós szerkesztő: **KÓNYA LAJOS**
Szerkesztő: **BERKES MÁRK**

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K —
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

Zsidó kongresszus Newyorkban.

Newyork, szeptember 1. Az amerikai zsidó kongresszusra az előkészületek folyamatban vannak. A kongresszus meghallgatja a párisi békekiküldöttek jelentését. Napirenden van még az európai zsidókérdés és a zsidók történelmi igényei Palesztinára.

Lenin kiutasította az antant alattvalókat.

Kopenhága, szept. 2. Tegnap és ma nagyon sokan érkeztek ide Oroszországból az antant országok alattvalói, mert Lenin elrendelte, hogy szeptember 1-én az összes antant alattvalók kötelesek elhagyni Moszkvát.

Mért rabolnak a románok?

Páris, szept. 2. A „Le Matin”-ben egy sugalmazott román cikk emlékeztet arra, hogy a románok azért rekviráltak most annyit Magyarországon, mert egyrészt Mac-kensen seregei zsákmányolt romániai anyagot Magyarországon azon a területen hagyták, amely most román megszállás alatt van, — másrészt pedig 1918-ban maga Czernin óriási hadisarcot vetett ki Romániára, a bukaresti békekötés után.

Kormánybeavatkozás a munkásügyekbe.

Páris, szept. 2. Az angol kormánykörökhöz közel álló politikusok nyilatkozata szerint a kormány elhatározta, hogy a jövőben nem fog kitérni a munkaadók és munkások közti viszályokba való beavatkozás elől.

Nemzetközi munkáskonferencia.

Washington, szept. 1. Wilson elnök október végére összehívta a nemzetközi munkáskonferenciát.

Ujabb miniszterválság

Belgrád, szept. 2. Trifković volt miniszter az ellenzék nevében a következő iratot nyújtotta át Pavlović dr. képviselőházi elnöknek:

„Az összes ellenzéki csoportok úgy találják, hogy a tegnapi szavazás alkalmával megállapítást nyert, miszerint a kormánynak nincs meg a munkára alkalmas többsége. Ennélfogva elvárják, hogy a kormány lemond. Ha ezt nem teszi meg, az ellenzéki csoportok a képviselőház első ülésén betérjesztik nyilatkozatukat tovább magoktatásáról. Kérlik a képviselőház elnökét, hogy ezt közölje a kormányelnökkel.”

Erre az iratra Davidović miniszterelnök hosszabb tanácskozást tartott a kormányt támogató pártokkal amitt, hogy a kormány lemondjon-e, vagy tárgyalásba bocsátkozzék az ellenzékkel a pártok közötti koncentráció dolgában.

Módosítások az osztrák békeszerződésben.

— A Németországgal való egyesülés megakadályozása. —

Versailles, szept. 2. A legfelsőbb tanács az utolsó simításokat végzi az osztrák békeszerződésben. A legutóbbi ülésen kellett volna tárgyalni az Ausztriának adandó választ, erre azonban az ülés alatt nem jutott idő, mert a legfelsőbb tanács főképpen azokkal a módosításokkal foglalkozott, amelyeket néhány kiküldött terjesztett elő. Különösen azzal a javaslattal foglalkoztak hosszasan, amelynek célja Ausztriában minden olyan propagandának a megakadályozása, amely a Németországgal való egyesülést célozza.

Az új postabélyegek.

Belgrád, szept. 2. A kormány bélyegpályázatára többet adtak be tervezetet és mintákat. Ezek közül elfogadták Pereš zágrábi festő 2 tervét: egyik Péter királyt, a másik pedig Sándor trónörökösöt ábrázolja.

A német békeszerződés jóvá- hagyása a francia kamarában.

Versailles, szept. 2. A francia kamara tegnap folytatta a Németországgal kötött békeszerződés jóváhagyásának a vitáját. Drounot képviselő felolvasta Victor Hugónak a bordeauxi nemzetgyűlésen tartott beszédét. Ebben Hugó megjósolta Francia- és Németország közeledését. — Idézte továbbá Taphard akkori elzáró képviselő nyilatkozatát, aki elzáróként létező visszautasította a Rajna balpartját. Drounot azt mondta, hogy Franciaországnak békeszerző

volt és a háborútól még szét-darabolt területei helyreállítását sem várta. A békeszerződés nem hozta meg a fegyverkezések végét, nem jelenti a háború megszűnését, sőt a népek egyesülését sem való-sítja meg.

Cordinet képviselő azt kérdezte a kormánytól, vannak-e Franciaországnak katonái Szíriában és minő jelentőséget kell tulajdonítani az angol-belga szerződésnek. — A vitát folytatják.

A bukaresti minisztertanács.

Bukarest, szept. 2. A magyarországi események megtárgyalására minisztertanács volt Bukarestben. A tanácskozás rendjén elhatározták, hogy — ha Magyarországon olyan kormány alakul, melyet úgy az antant hatalmak, mint Románia elismer, és ha az új kormány jóállást is bír vállalni arra vonatkozóan, hogy Romániával jóviszonyban fog élni, — abban az esetben a román csapatokat kivonják a magyarokta területekről és lehetővé teszik Magyarországnak a képviselőválasztások megtartását. [Dácia ú. Kolozsvár, Új Világ, aug. 19.]

Román uralom Temesvárott.

Nagybecskerek, szept. 2. A román hatóságok oly rendeletet adtak ki, amely szerint mindazoknak, akik Temesvárott a háború kezdete óta telepedtek le, — 30 nap alatt el kell hagyniuk a várost.

Hindenburg az ex- császár kiadatásáról

Berlin, szept. 2. A „Newyork Sun” németországi munkatársa interjú közöl lapjában Hindenburgtól. Az excsászár kiadására vonatkozóan kijelentette a tábornagy az amerikai újságíró előtt, hogy Lloyd George eszméje volt Vilmos császárnak nemzetközi törvényszék elé való állítása. — Ez az eszme pedig nem más, mint a régi római barbár szokás reflexe: a legyőzött népek uralkodóját a győztesek diadalserege elé láncolni. De amint ez a multban nem szolgált elrettentő példaképpen, úgy Vilmos excsászár törvényszék elé állítása sem fogja a világot megszabadítani a háborútól, legkevésbé pedig Németországot, mert ott éppen az ellenkező hatást fogják elérni.

A MI UTUNK . . .

A mi utunk a szeretet útja, nem burjánosnak azon az ádáz gyűlölet tövisen, melyek sajgó sebeket űthetnének az arra járó-kelők testén: bátran és emelt fővel haladunk pályánkon, abban a reményben, hogy nemsokára elérjük célunkat, melytől távol áll még az anyagi érdek árnyéka is. . . Ahol az igaz szeretet rózsái nyílnak, ahol az emberek nyílt tekintettel állnak szemben egymással, ahol az irigység és gyűlölet ismeretlen fogalmak, ott nincs helye a vádnak, amelyet rögtön a fejünkre olvasnak, amint alkalom kínálkozik. A vád, nem állja meg a helyét, már csak azért sem, mivel ennek a balesetes neve nem is annyira vád, mint rágalom. . . Elhítheti-e valaki, hogy rendszeres felekezeti izgatást üzünk? Vajon akad-e egy is olvasóink között, aki hitelt adna néhány elvakult ember frázisainak, melyek üres szavakként enyésznek el a társadalom széles rétegeiben?

Ime, feltesszük a kérdést: Van-e bennünk egy makulányi gyűlölet, hallgatunk-e titkon gonosz sugalmakra, oitértünk-e egy pillanatra is utunkról, melyen fáradszátlanul akarunk végighaladni? Nem, nem és nem. Ezt még azok a legnagyobb ellenségeink is elismerik — pedig szép számmal vannak — akik nem rabjai a vak fanatizmusnak és adott körülmények között sem veszítik el józan gondolkodásukat. Távol áll tőlünk a hitvány bosszu gondolata, szívkövekben nincs rejtett harag, amikor szembe szállunk ellenségeinkkel, hogy megvédjük igazunkat. A szeretet szava mást parancsol, az olyan mint a napsugár: élte és erősít; — a szeretet melege nem rombol, ellenkezőleg, épít és ha egyszer megvilágítja a legsötétebb zugot is, ahol eddig büzös penészgombák tenyésztek, ott rózsák fakadnak. Ez a mi célunk. Senki se ertsen félre bennünket, senki se igyekezzék félremagyarázni szavainkat, mert mi, akik az igaz szeretet magvait hintjük az emberek szívébe, ugyanekkor nem izgatunk, nem türelmetlenkedünk; ez különben is merő ellentétben lenne elveinkkel, melyeket székalkaskodással nem juttathatunk diadalra. . . Kállunk a nagyvilág elé, végighallgatjuk az ítéletet, melyet a közvélemény hoz. Ugyan kiknek a javára billen le a mérleg: azoknak-e, akik minden meggyőződés nélkül prófétáskodnak csak azért, hogy önző érdekeiket védelmezzék, avagy mellettünk szól az ítélet, akik mögött millió és millió tisztalelkű ember áll?

— Felesleges a felelet. — Mindenki tudja, ki az igazság. Nincs szükségünk fizetett kürtöskökre, akik csak addig zengedeznek, amíg az obulusokban tré, a közmeggyőződés szülte tettek többet beszélnek, többet bizonyítanak mellettünk, mint százezer lekötözött ékesszóló együtívéve. . .

Kikhez nem szállásoltak be katonákat?

Saját tudósításunk.)

Vannak még protekciós egyének Szabadkán? A tények azt bizonyítják, hogy még mindig vannak olyanok, akik Isten tudja, hogy minő összeköttetések révén, élvezhetik némi nemü előnyöket, mondjuk az elszállásolás terén. Annyi protekciós egyén mostanában még sincs városunkban, mint a közel múltban, amikor csak a kis ujjukat kellett csak kinyújtani az illetőknek a kedvezményekért; ölkébe hullott az, mint az éret gyümölcs, anélkül, hogy leszakasztásával is fáradságot szereztek volna maguknak. Az ugyancsak „extra vagantiákat” elnésték a múltban, most már ezeknek sincs létjogosultságuk.

Hogy többet ne említsünk az elszállásolásról; vannak családok, kikhez az egész háború tartama alatt egyetlen egy katonát sem szállásoltak be, pedig az illetők kivétel nélkül jómódú emberek, kiknek házaik (többesszámban. . .) s tanyáik vannak és olyan családok nyakára küldték a katonákat, akik jó maguk is szűkös anyagi

viszonyok között éltek; soha sem kérdezték tőlük, hogy van-e alkalmas helyiségük a beszállásoláshoz ha nem egyszerűen elrejtették a lakásaikat. Így járt többek között Tipka Antal nyugalmazott főgimnáziumi tanár, aki csak szerény nyugdíjából él, de őt esztendő óta mindig kaszánya volt a háza. A tanács a múltban visszafelé való tekintettel az egy professort felmentette a beszállásolás kötelezettsége alól.

A jövőbeni visszaélések elkerülése végett Fertics József dr. h. polgármester felhívja a közönség figyelmét, hogy a szállásbistosi hivatalban városúza, II. em. 132. sz. a. jelenkezzenek azok, akiket már a háború tartama alatt is állandóan (molezzáltak a katonai beszállásolásokkal, ezeket ugyanis szintén felmentik a szállásadás kötelezettsége alól.

Ellenben elsősorban a protekciós egyénekhez szállásolnak be ezentul katonaságot, akik addigél „szerencsésen elkerülték a veszedelmet”.

Szabadka, szept. 3

Bajok a palicsi villamos közlekedés körül.

(Saját tud.)

— szept. 3

A szén és más egyéb tüzei csőlokra használható fűtőanyagok beszerzési nehézsége kritikussá tette a palicsi villamos közlekedést. A szabadkai villamostelep mint értesülünk újabb és ezuttal nagyon komoly üzemzavarral küzd a fűtőanyag hiánya miatt, ami nemcsak a világítás de a palicsi villamosközlekedés üzemére is zavarólag hat, sőt az sincs kizárva, hogy a villamos közlekedés teljesen megszűnik Szabadka és Palics között.

Mivel Palics, főleg az utóbbi időben még ősszel és télen is eléggé lakott és igen sok tisztviselő kénytelen ki-be járni, amit gyalog tenni meg (mindennap egy kissé fárasztó lenne; a szabadkai Üzletvezetőség nagy gondot venne le a Palicsra lakó tisztviselők váláról, ha a katonai parancsnoksággal egyetértőleg egy vonatot mondjuk egy mozdony és egy kocsi állítana be Palics felé, amint ezt már egyszer meg is tette. A vonatnak természetesen meghatározott időben kellene indulnia és visszatérni Palicsra.

Még ugyan nem tudni, hogy a villamostelep meddig kénytelen stagnálni, de üdvös volna, hogy ha az egyik közlekedés megszűnik a másik rögtön igénybevehető legyen.

Utazás egy kiürített lakás körül . . .

(Saját tud.)

Szabadka szept. 3

A mai lakásüzlet világban ritkán hallunk kiürült lakásról. S érdekes, hogy a t. ügyészségnek, mint a lakásügyek illetékes fórumánál még az a néhány lakástulajdonos sem jelenti be lakója távozását, akiknek bérhelyiségei természetesen kiürültek.

Hiszen ugyis rögtön akad gazdája, gondolják egyesek, felesleges hát a t. ügyészségnek bejelenteni, az úgy sem segít a bajon. . . Tulajdonképpen úgy áll a dolog, hogy a lakástulajdonosok nem igen szeretik a nyakukra küldött lakókat, — és inkább csak azoknak adják bőbe lakásaikat, akiknek szimpátiás az ábrázata. . . Ha pedig a lakó távozásakor rögtön jelentést tesznek a lakóhivatalnak, a lakásrendelő értelmében a főügyész hatáskörében áll az új lakó bejelnyezése, ez azután egy cseppet sincs ingyere a darék háziuraknak és ugyancsak zugolódnak a rendelőt miatt.

Egyesek meggondolatlanul elhatározzák, hogy kijátsszák a „szigorú lakásrendelőt”, — egyszerűen megfélemlítik a bejelentési kötelezettségről, már csak akkor állítanak be a lakóhivatalba, amikor az új lakó behurokolódott és akkor nagy páthosszal adják elő, hogy a lakás kiürült, de már nem üres. . . Arra nem gondolnak, hogy a rendelő értelmében az ugyanezett „kijátzás” is büntetést von maga után.

Igy járt Szabó Vörös József háztulajdonos is, aki akkor jelentette be az ügyészségnek lakója távozását, amikor az új lakó be-

Ellopták a Kalmárné briliánsgyűrűjét.

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, szept. 2

Hűség és megbízható család-leány volt világiéletében Kovács Ilona; nem is volt vele soha semmi baja uradójának, Wéber Ferencnek, aki éppen az előbb említett két jó tulajdonsága miatt is nagyra becsülte a leányt, ennél fogva a gombostűnél valamivel értékesebb tárgyat — nevezetesen briliánsköves ékszerket — sem zárt el előle, hiszen jó leány volt, megbízott benne.

Néhány nappal ezelőtt Wébernének vendége érkezett Nagybányáról, özvegy Kalmár Iréné, aki már hosszú idő óta nem látta barátját, bejött hát látogatába; egyúttal bevásárlási ügyeit is el akarta intézni, amellet a szórakozásra akart pár órát szentelni, már amennyire szóba jöhet a szabadkai szórakozás. . . Elég az hozzá, hogy több napot töltött

Kalmárné a barátjánál és ez idő alatt természetesen nem hordosta az ujján „értékes” briliánsgyűrűjét sem. Már csak kézelemi szempontból sem visel az ember állandóan egy és más tárgyakat. Mikor otthon időztek, a vendég lerakta ékszerait; elzárni nem kellett, hiszen csak a mindenes családleány volt idegen a háznál, abban meg bátran meg lehetett bízni, bizonyára nem lopta volna el senki szemésvilágát. . . Ez esetben azonban a bizalom kerek 40,000 koronába került, amennyiben egy és ugyanazon időpontban tűnt el Kalmárné 40,000 korona értékű briliánsgyűrűje, amikor Kovács Ilus bucsút vett a kapuféltől. Azóta nyoma veszett.

Kalmárné és Wéberné az esetről jelentést tettek a rendőrségen és a nyomozás megindult.

Kun Bélának szövetség volt a bolgárokkal.

Bécsből jelentik: Kun Béla volt magyar nóbiztos bejelentette, hogy bukását főlép az okozta, hogy katonai tanácsadói visszautasították a bolgár vezérkar által kidolgozott tervet, mely szerint a szövetségeseket együttesen támadják meg. — Kun Béla megerősítette, hogy Budapest és Szófia között volt egyezmény, amelyet bolgár részről Gasof írt alá és amelyet Stancosof és Szambulizky készítettek elő. — A terv abban állott, hogy a magyar és bolgár bolsevikok a Timokon és Bánáton keresztül összeköttetést létesítenek a románokat egyesült erővel — egyrészt a Dobrudzsán, másrészt Bukovinán keresztül megtámadják.

Szófia kezekedett a sikerért, amelyet a bukaresti és belgrádi

erős bolsevik mozgalomk siettetek volna. A magyar tisztok, kik túlságosan elbizakodtak, egyedül támadták meg Romániát, még ezelőtt Bulgária fejlődhetett volna.

Kun Béla megjegyezte még, — hogy a bolgár egyezmény határai valószínűleg határai pillanatában Szamuillynál voltak.

— Dóczy Lajos meghalt. Az apját Dux Mórnak hívták, az anyját Rosenberg Rózának, a nevelőanyját Löwingernek; kezdte Németkeresztúron, mint a talmudikus tudományok tanulója a fatusi iskolában és végezte — mint Dóczy Lajos báró, műkincses palotában. Rövid hír jelent, hogy elmúlt immár Dóczy báró is, a Csók, az Utolsó szerelme, a Szóchy Mária, a Vegyes párok szeretője és a Faust legfőbbkésőbb fordítója.

költözött. Természetesen megindították ellene az eljárást. A tárgyaláson az elhalt Simókovics Virgíl rendőrbiztos személyével akart "takaródní" a jó ember, azt híven, hogy így kerül ki majd a csávából. Azt állította, hogy az elhunyt rendőrbiztos beszélte volna le ama szándékáról, hogy lakás-bejelentési kötelezettségének eleget tegyen. A tárgyaló rendőrkapitány azonban nem hitte el Szabó meséjét, hanem 70 korona pénzbírságra ítélte.

HIREK.

Életképek.

Az én mátyásmadaram.

Parányi volt még, mint egy verébfiók, amikor hozzám került a pelyhes kis mátyásmadár; egy suhanatól vettem a csinos jó szögöt, két koronát adtam érte. — Szörnyűség, két korona egy gyámoltalan fiókáért! Akkor bántam meg a vásárt, amikor a szutykos gyermek tova iramodott a két koronámmal; ugyancsak igyekezett eltűnni a szemem elől, teljes erejéből futott, amíg el nem tűnt az utcából, mintha sejtette volna, hogy nem komálom a vele kötött üzletet.

Pedig hát nem volt okom megbánni a vásárt. Néhány hét múlva tapasztaltam csak, hogy a kismadár milyen életrevaló fiókó. Még kunyorgatni is tudott, ami ritka jeles tulajdonság egy madárnál. Ebbeli tehetségével később annyira vitte, hogy szerény véleményem szerint bátran kiűzhatta volna a versenyt akármelyik "korzókókot" is. De ez még mind semmi: megtanult gagyogni is, értelmesen ejtett ki minden eltanult szót a Pista. "Ne hagyj magad Pista!" Ez volt a legkedvesebb mondása. Mikor vendég jött a házba, mindig vele kérkedtem és a Pista-madár százszor is elmondta egymásután, hogy "ne hagyj magad Pista!" — Egyszer csak kátránydultam belőle is, még pedig halála napján, amely legvégé tragikus volt. A szomszédok macskája végezte ki és adta meg neki egyből a végültszességet. A csendes kandur fogai közt mult ki a kedvencem; végvonaglásai közben is azt rikantotta, hogy "ne hagyj magad Pista!" . . .

Ekkor láttam csak, hogy minő buta szajkó volt az én madaram; egy cseppet sem sajnáltam, — sőt hálas voltam a macskának: tejet kapott a gyilkosságért.

Azóta mindig az ostoba Mátyásmadár jut eszembe, valahányszor "Ne hagyj magad" emberekkel kerülök össze. Ilyenek — és még számmal vannak. Sok személyes ismerőssel dicsekedhetem ebből a zsánerből, akik rendületlenül Pistát odnak még akkor is, amikor a körműkre ég a vészely, de azért csak "ne hagyj magad" a jelező — és a végén mégis csak hagyják megukat, mert szájhőkódésan alapult a jelszavuk. Az ilyen embereket még jobban utálok, mint egykori kedvencemet, mert a kis szajkó nem tudta, hogy mit beszél, de a Pistámberek nagyon is tudatában vannak okatlan szájhőkódésuknak. . . .

Pályázunk

a Magyar Ujság szerkesztőségének jótékony célra felajánlott kétezer koronájára melyet az esetben adnak ki, ha bárki egyetlen sort is felmutat, melyben a kereszténységet megsértették. Ez évi aug. 3-iki (42.) számában „Angyalgyarak” cím alatt ezt írja a M. U.: „angyal szállítanak az istennek, ami pedig nem is kell neki, hiszen van az égben elég”. Hát szóval nem kell angyal az Istennek? Ha ez az idézet nem a legdurvább megsértése a keresztény vallás tétéleinek és a keresztény érzésű ember érzelmeinek, akkor mi nem kétezer koronát fizetünk, hanem a fejünket adjuk oda, hogy levágják. Ha pedig a Magyar Ujság újra tűz ki pályadíjat, egyenként még egypár idéttel fogunk szolgálni. Előbb csak az első kétezer koronát fizessék ki.

„Délvidék” szerkesztősége.

— **Veni Sancte.** A tanévet megnyitó istentisztelet az összes bunyevác tanuló részére szept. 7-én, vasárnap 9 órákor, a magyar tanulók részére pedig ugyanaznap 11 órákor lesz.

— **Halálozás.** Sulvos csepás érts Stadler Mór palicsi gyógyszerész: felesége rövid szenvedés után elhunyt Palison, 59 éves korában. Stadlerné: nagyon jólelkű, barátságos, művelt asszony: nek ismerte az egész palicsi közönség és ezért mindenki szeretete is. Temetése nagy részvétellel ma délután 3 órákor volt a zsidó temető halottasházából.

— **Beiratások a városi főgimnáziumba.** A Szabadka városi magyar főgimnázium III—VIII. osztályaiba a helybeli tanulók felvétele a következő sorrendben fog történni, naponként d. e. 8 órától 11-ig és délután 3 órától 6-ig: szept. 5-én délelőtt a III., délután a IV. osztályra; szept. 6-án délelőtt az V. és VI., délután a VII. és VIII. osztályra. Vidéki tanulók felvétele szept. 9-án délelőtt lesz, ha számukra az egyes osztályokban még betölthető helyek maradnak. Azon tanulók felvétele, kik a mult iskolai évben oly középiskolákba jártak, hol az egyes tanítási tárgyakból vagy egyáltalában nem kaptak érdemjegyeket, vagy pedig a vallásstanból és a szerb-horvát nyelvből nem osztályoztattak meg, csak akkor fog megtörténni, ha erre nézve az újjvidéki Közoktatásügyi Osztályfőnökségtől rendelkezés érkezik ide. Szabadka város tanácsának határozata értelmében ez intézet I és II. osztályaiba az 1919/20. iskolai évre nyilvános tanulók nem vehetők föl. A III. és a IV. osztályokba sem vehetők föl oly tanulók, kiknek anyanyelve a szerb, bunyevác vagy horvát. Minden tanuló kivétel nélkül a beíráskor 5 korona felvételi díjat tartozik fizetni és 12 koronát az országos tanári nyugdíjintézet tanulói járuléka gyanánt; ezen 17 korona lefizetése alól senki föl nem menthető. Le kell még fizetni a felvételi díjat az I. félévi tandíjat is, amely a helybeli tanulóknak nézve 25, a vidékiekre vonatkozólag pedig 30 korona.

— **Jelentkezék a kirabolt asszony.** A szabadkai katonai rendőrség felhívja azt a ludasi asszonyt, akit 1919. július 31-én a Szabadka—Palics közötti úton két katona kirabolt, hogy jelentkezék a katonarendőrség parancsnokságánál (Városháza, II. emelet 185. ajtó), hogy ott pénzt viesszaadják. A tetteseket a katonarendőrség ugyanis elfogta.

— **A szabadkai izr. hitközségnek.** A helybeli izr. hitközség elöljárósága hozzánk is beküldte azt a cikket, mely a Magyar Ujság mai számában megjelent. Mi természetesen nem közölhetjük le, mert tele van régalommal ellenünk. Van benne szó t. i. „már már rendszeres igazságtalan hájszáról az izr. hitfelekezet ellen.” Mi „hitfelekezet” elleni „hájszáról” semmit sem tudunk. Gyűlölségre izgató ujságcikkek-ről beszél, azt igyekszik feltüntetni, hogy talán minden felekezet, faj, foglalkozás egyformán használta ki a háborús gazdasági konjunkturát. Azt sem értjük, miért ne lehetne „egyesek” bűnét általánosítani. Hát kinek a bűnét lehet általánosítani, ha nem „egyesekét”, ha azok „ugyon sokan” vannak? Bővebb választ igazán nem érdemel az irat. Amilyen-annak a hangja, olyan a mi válaszuk.

— **A katonarendőrségtől.** Azon rendelet, amelyet a csempészet megállítására céljából adtak ki, amely szerint a demarkációs vonalon túlra árut kivinni csak az iparigazolvány és a számlák előzetes bemutatása után szabad, a mai naptól hatályát veszti. Egyben értesíti a katonarendőrség a közönséget, hogy újabban sokan cenzurázatlan röpiratokat terjesztettek. Az ilyen röpiratok terjesztőt a legszigorúbban fogják büntetni.

— **Mikor az asszony nem várja vacsoráit az urát.** Csóvics István földműves nem a legjobb viszonyban él feleségével, mert házastárs természeté miatt az asszony több ízben kiadta neki az utat. Tegnap este 9—10 óra körül váratlanul megjelent az asszony Jenő-utcai lakásán és behocsátást meg vacsorát követelt. A férj és a feleség között heves szóváltás támadt, amelybe Csóvics ugyanott lakó anyósa is belekeveredett. — Csóvics miután nem győzte szóval, elővette bicskáját és azt kétszer áldott állapotba lévő feleségébe dofta, azonkívül anyósát is kegyetlenül elverte. A szerencsétlen asszony a vese táján és kezén sérült meg. A mentők költözték be sebeit és miután kórházba nem akart menni, lakásán hagyták.

— **A városi nyugdíjasok megéltetése.** A szabadkai városi nyugdíjasok nyomorognak. Szó szoros értelmében nem tudnak megélni, mert Szabadka a gazdag város havi nyugdíjukat 69 koronában és egy fillérral sem többre állapította meg. Hogy ez miért van így és miért nem más-kép — nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy ha az állami nyugdíjasok és a városi tisztviselők fizetéseit közmegelegedésre rendezték, kellett volna a városi nyugdí-

jasokra is gondolni mert egy ilyen gazdag városban nem lehet indok a 69 koronás havi alamiznapásra az, hogy nincs rá — fedezet.

x **Dr. Osajkás Balázs** orvos v. klinikai assistens, bőrgyógyász, urológus, nőgyógyász. Rendel: VI., Teréz-tér 11. d. e. 8—9, d. u. 2—4-ig. Vérviszsgálat (Wassermann). Telefon 66.

x **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Terésia-tér 12., Vojnich Pirotska-főle ház. Rendel: d. e. 7—9-ig; d. u. 2-től fél 4-ig és 5—7-ig.

MOZI.

A Lifka-Mozi műsorából:

A táncosnő. Langyel Menyhértnek ez a ragyogó technikával felépített darabja már külföldön is előnyösen ismert és a filmvilágot a legnagyobb elismeréssel tarthat számot, mely egyike a legnagyobb attrakcióknak. A film főszerepét Leopoldine Konsantin játssza az ünnepeit nagy művésznő, ki a tökéletes művészet magtestesülése. Bámulatos, elragadó balettjeit káprázatos virtuozitással lelti. Kortész Dzsóz és Fenyvesi Emil remekelnek a filmen. A Lifka-mozi teatre pareja iránt rendkívül nagy az érdeklődés. A film péntektől vasárnapig kerül színpadra 4 és 6, ünnepnap 2, 4, 6 és 8 órákor.

Előnyös NAGYBANI ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai

Klotildgyár gyártmány

Magcsávazó-szer

Vasgálicz

Kénsav

Saletromsav

továbbá

Kéklő I-a fél kg-os üvegekben

Marószóda lukováci

Kátrányos papir

Kocsikenőcs szavatolt kátránymentes

Gépolaj VI. számu

Hengerolaj I-a tulhevitett üzemekhez

Karbid 60 kg-os hordókban

Keményítő darabos 70 kgr-os ládáknak

Burgonyakeményítő

liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Kénlap I-a olasz kénből

Szegedi paprika ólom-zárolt

Gyeriá

Tea I-a beylan

Fahéj

Pipere szappan I-a minőség

Puder gyógyszerészek részére

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.

12004/1919 sz.

Pályázati hirdetés
pályavendégleti bérletre.

A szerb közlekedésügyi minisztérium 18262 sz. határozata alapján.

A magyar államvasutak Szabadka állomásán levő pályavendégleti bérletére szennel zárt ajánlatot pályázat hirdettetik.

A bérlet 1919. évi október hó 1. évél kezdődik és tart azon időponttól számított 5 éven át, vagyis 1924 évi szeptember hó 40-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alulírott üzemvezetőség III. osztályában a rendes hivatalos órák hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételezzük, hogy azokat ismerik és egész terjedelmében kötelezőknek elfogadják.

Az 1 kronás bélyegű és „Ajánlat a Szabadkai pályavendégleti bérletére a 12004/1919. számhoz” felirattal ellátott borítékba zárt lepecsételt s két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparendély stb.) együtt 1919. évi szept. 15-én déli 12 óráig az alulírt üzemvezetőség általános (I) osztályu főnöknel nyújthatók be.

Bánatpénz fejében 20 000 koraszaz Műszerezés korona készpénzben legkésőbb 1919. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig a magyar államvasutak szabadkai üzemvezetősége gyűjtőpénztáránaál leteendő.

Takarékpénztári betétkönyv és értékpapírok bánatpénz képen nem fogadjatnak el.

A készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letétről nyert penztári letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitézött határidőre beérkezett, valamint a távirati úton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik, mely csak akkor lesz jogérvényes, ha azt a belgrádi közlekedésügyi minisztérium jóváhagyja.

Szabadka, 1919. évi aug. 31. é.

A magyar államvasutak szabadkai üzemvezetősége.

Vágot fa szén és vályog

házhoz szállítva kapható
Bánó és Bröder cégnél.

Értesítem t. megrendelőimet, hogy az őszi divatlapok megérkeztek

nagy választékban.
Csapó divat-szalón.
VIII., Szalay László u. 23
(Bárány-köz).

Nyomatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán.

Férfi és női gyapjúkelmék, selymek, bélésárúk nagy választékban

nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban
Strassernál

IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

Rosenberg Hermann lisztártaiban.
RIZS 16 K KÁVÉ 46 K.
Fűszer árúk olcsón vásárolhatók.
Szeresse be lisztválasztékát e cégnél.

OLCSÓ LISZT

ÜGYELJEN A CÍMRE

Szörmeáruház megnyitás!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy szeptember közepén szörmezűzetem megnyitom

Eötvös-utca 60, Zöldérgiac,
ahol mindenféle szörmet raktáron tartok és mindennemű javítást elvállalok.

Hosszu külföldi tapasztalataim
abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem és minden törekvésem odairányul, hogy a tisztel közönséget

szolid árak mellett pontosan és szakemberen kiszolgáljam,
miért is a nagyérdemű közönség sz. pártfogását kérem.

Goldstein Antal szücsmeister.

UJ HENTESÜZLET

A Barcsényi és Bimbó-utca sarkán a legkényesebb igényeknek megfelelő új hentesüzletet nyitottam.

Üzletemben a legizletesebb töltelékek, felvágottak, fűtölt és felvágott húskok ugyanintén naponta friss sertéshus kapható.
A közönség szives pártfogását kéri

Tikvicsky Péter HENTES

Ménes árverés.

Szeptember 14-én reggel 8 órákor mintegy negyven ló kerül eladásra a Bajsa melletti Vojnich Jakab fölé szálláson. Mének, anya kancaik, és minden keru csikók.

FÜVAROZÁST
helyben és vidékre elvállal:
BERE és TÁRSA
Miklós-u 42. — Telefon 305

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy 5 járatu hengerfalom, szivógázmotorral, esetleg berendezéssel vagy teljesen eladó. Bajdosó Istvánnál Temerin. 2204-2

Ebédő, háló, konyha kuterok (függönyök) eladók. Cím a kiadóban. 2205-2

Tanárnök több évi gyakorlattal elvállalja elemi, polgári, felsőbb leányiskolai és tanítónői képzés magán- és rendes tanulókat tanítását VI. Tuba utca 559. 2202-2

Augusztus 27-én (szerdán) este elvesztett egy fehér és egy fekete felcipő. Kéretik a becsületesebb megtaláló illő jutalom ellenében hozza vissza azt Bathyány utca Csajkás Kálmán lakására. 2203-1

Polackok, nagy mennyiségben 1 1/2 — 1 — 0.70—0.50 l. bornak, paradicsomnak stb. Ugyanott egy urasági barát és egy uri nyereg eladó Széchenyi tér 99. 2200-2

Öszikabát eladó. Cím a kiadóban

Magántanulókat elvállal Ráznai Jenőné Wesselényi u. 403. 2199-2

Palioson lakás kiadó szeptember 15 től Cím a kiadóban 2197-3

Butorozott lakást keresek konyhával azonnaira. Cím a kiadóban. 2198-2

Beltérhez közel keresek egy 3-4 szobás házat megvételre. Cím a kiadóban 2196-3

Perfekt házvezetőnő, német-magyar, magányos urhoz vagy nőhöz ajánkozik. Cím a kiadóban.

Közélemezési hivatal értesíti a közönséget hogy a Gázgyárban beraktározott méz eladó 2194-2

Bácsalmáson a vasúti állomás közvetlen közelében egy ház korszerűsítéssel és szatcán-fűtlet berendezéssel, esetleg borral, családi viszonyok miatt eladó 2192-2

Egy ügyes szakácsnő és szobaleány szonali belépésre kereszettek gyermektelen házaspárhez. Cím Reményi Frigyes fogorvosa Eötvös u 60. 2191-2

91 1/2 láné föld topolyai határban több évre haszonbérbe kiadó. Bőséges lakó- és istálló épületek a birtok állandó házi kezelésben volt, a legkiválóbb állapotban van. Értekezni Mikuska Félix fakereskedőnél Topolyán. 2187-3

Eladó kerékpárok V kör Hold-u 356 2188-3

Üzlethelyiséget keresek a főterren Petrovics és Hart Eötvös-u. 115

Ügyes házi varrózó kereszettek Cím Nagy Ferencz telep 1. udvar 6 sz. félemelet 2182

Egy 25 hektóterfés kád eladó. Megtekinthet Ottenbacher Alajosnál. Sándor külváros. 2181

17 ezer tegla eladó V. kör Hajdu utca 1017 szám. 2178-4

Eladó egy bécsi gyártmányu zongora jutányos áron. Parkas Dzsó, Párhuzamos ut 223 1240-10

Egy ügyes munkásleány
felvétetik
a Szent Antal nyomdában.